

Indhold

Side 2

Indfødsretsprøven

Side 3

Tatiana fandt tilbage til sit fag via sprogpraktik

Side 4

Sprogpraktik - kort fortalt
Hallo Dänemark, hallo Vejle

Side 5

Dansk blandt verdens sprog

Side 7

London calling

Side 8

Prøver ved Sprogcenter Vejle

Side 9

Aktiviteter i erhvervs- og udviklingsafdelingen

Side 10

Læserene spør'r
Tipskupon

Side 11

Fra kloster til sprogcenter

Hvorfor lige klyden?

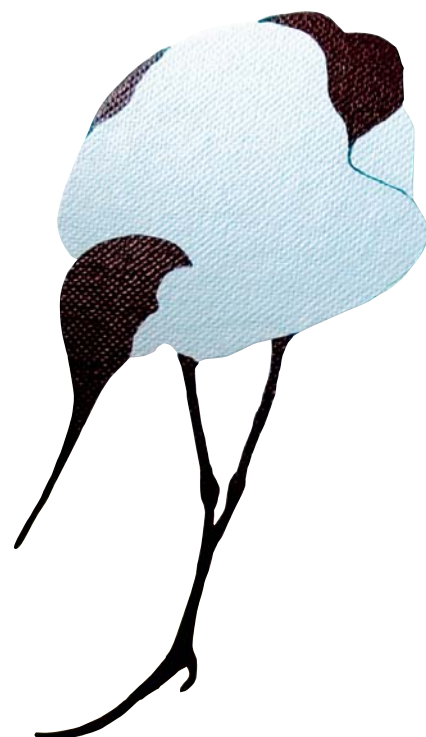
Af: Birger Sørensen

Bladets forside prydes af den spankulerende klyde, der er en af vore mest elegante vadefugle i sine hvide og sorte nuancer og med sit lange og opadbøjede næb. Den udtrykker en ro og harmoni, alt imens den stilfærdigt går og "skummer" vandoverfladen for de små krebsdyr, orme og andre vandinsekter, der udgør dens føde i laguner og strandenge.

Faktisk kan klyden ses som et billede på det læringsmiljø, som vore kursister møder her på Sprogcenter Vejle, for ligesom klyden går de i et miljø, fyldt af muligheder for overalt at ernære sig med det danske sprogs mangeartede aspekter. Man finder her i Klostergade den varierede sproglige føde, der skal til for at kunne klare sig sprogligt i samfundet.

Det rigtige miljø er til stede, og det er for den enkelte kursist bare med stille og roligt at komme i gang med at "skumme" det, som man har brug for.

I øvrigt er billedet fra vægdekorationen på Sprogcentret og er udført af kunstneren Pia Hede i 1990.

Indfødsretsprøven

Af: Dorthe Nielsen, forstander

“Ét er et søkort at forstå, et andet skib at føre”

(Ludvig Holberg: Den politiske Kandestøber, 1722)

Er der noget, vi kender til inden for området dansk som andetsprog, er det test, prøver og sågar eksamen. Sidste nye skud på stammen er Indfødsretsprøven, der for første gang blev afholdt i maj 2007 – en prøve, udlændinge skal bestå for at bevise kendskab til dansk historie og kultur, inden de kan opnå dansk indfødsret. Lige fra starten har der været diskussion om prøvens relevans, og i de sidste uger er der rejst politisk diskussion om prøvens form. Prøven består hver gang af 40 spørgsmål i multiple-choice form, de 35 spørgsmål fra en spørgsmålsbank, mens de 5 spørgsmål drejer sig om aktuelle emner. For at bestå skal 28 spørgsmål være rigtig besvaret. I spørgsmålsbanken er der 200 spørgsmål, og man kan se disse på integrationsministeriets hjemmeside, og man kan se de rigtige svar, altså facitlisten.

Til at besvare de 40 spørgsmål har man 60 minutter, og at være til stede under prøven som tilsynsførende er en oplevelse for sig. Deltagerne er nervøse, for der er meget på spil for dem denne dag. Prøven går i gang, og efter 5 minutter rækker den første deltager hånden i vejret og vil aflevere. Man tror, at vedkommende har givet op, men nej, deltageren er færdig med besvarelsenerne, og det viste sig oven i købet, at der var 40 rigtige. Efterfølgende er der en hurtig og vedvarende udsivning fra lokalet af færdige deltagere. Rekorden hos os indtil nu er aflevering efter 4,5 minut, men der var så også kun 39 rigtige. Vedkommende mente nemlig, at den nuværende regering bestod af partierne Venstre, Konservative og Dansk Folkeparti!

Fra starten har der været rejst kritik af Indfødsretsprøven; denne kritik er gået på, om beståelsen af prøven (med eller

uden spørgsmålsbank) i det hele taget viser noget om kommende danskeres integrationsgrad. Man må vel erkende, at der er stor forskel på at have viden om et samfund og at kunne gebærde sig inden for dette samfunds spilleregler. Giver man for eksempel indfødte danskere en Indfødsretsprøve, uden at de har kunnet forberede sig, vil mange ikke kunne bestå, bare prøv om du kan tippe en 13'er her i nyhedsbrevet.

Nu går kritikken fra politisk hold på, om formen med facitlisten er i orden; for vores vedkommende kan vi notere, at ud af knap 150 deltagere er kun én ikke bestået, og det har vedkommende faktisk præsteret to gange.

Hvis man vil bevare Indfødsretsprøven, er det en rigtig god ide at lytte til sagkyndige på prøve- og medborgerskabsområdet. I det hele taget er en vidensprøve for udlændinge, der kan bestå Prøve i Dansk 3, ikke den store udfordring; den er kun endnu en sten i skoen.

I dette nummer af **...i dialog** starter vi en artikelserie om det danske sprog set i lyset af alverdens sprog; hvor står det danske sprog, hvorfor er det lettere for en tysker end en vietnameser at lære dansk, hvorfor er det svært at lære dansk, og mange flere spørgsmål håber vi at kunne give svar på i dette og kommende numre.

SPROGCENTERVEJLE ...i dialog

Kolofon

Redaktion: Anne-Marie Hatami-Rezania, Anne Vind Andersen, Birger Sørensen og Dorthe Nielsen (ansvarshavende).

Layout: Niels Dalager

Tryk: ELBO Grafisk

Oplag: 500

Abonnement:

... i dialog er et nyhedsbrev fra Sprogcenter Vejle, der informerer om sprogcentrets aktiviteter.

... i dialog udkommer fire gange om året. Du kan abonnere på en elektronisk udgave af nyhedsbrevet ved at maile til sprogcentret@vejle.dk og komme på maillisten.

Tatiana fandt tilbage til sit fag via sprogpraktik

Tatiana skal lære alle apotekets præparater at kende, så hun kan informere og rådgive kunderne på dansk.

Når sprogpraktikken og den faglige baggrund spiller sammen, kan selv en kort sprogpraktik føre nye muligheder med sig

Af Anne Vind Andersen, jobguide

Tatiana Jørgensen kom til Danmark i 2004 fra Rusland med en uddannelse som farmakonom (apoteksassistent) og mange års erfaring fra både salgs- og militærhospitalsapotek.

Hun brændte efter at fortsætte med sit fag i Danmark, men måtte som mange andre starte med at lære sproget og arbejde inden for rengøringsbranchen.

Det betød, at hun efter nogle år følte, at hun var kommet langt væk fra sit fag.

“Tre år er lang tid at være væk. Jeg var meget bange for, at det nu var urealistisk at komme tilbage og arbejde på et apotek igen. Jeg var meget nervøs for, om jeg ville kunne klare det, og om jeg ville blive dygtig nok til sproget”, siger Tatiana, når hun tænker tilbage på, hvordan hun havde det for et halvt år siden.

“Derfor syntes jeg, at det lød som en god ide med sprogpraktik, så jeg kunne få lov at se, hvordan man arbejder på apotek i Danmark og høre sproget der”.

Heldigvis for Tatiana er farmakonomer lidt af en mangelvare i Danmark, og der var da også stor imødekommenhed overfor Sprogcentrets forespørgsel om sprogpraktik fra både Vejle Sygehusapotek og Axeltorvs Apotek i Fredericia.

Tatiana fik en uges sprogpraktik begge steder, og her kunne Tatiana prøve sig selv af sprogligt i forhold til faget og opleve de forskellige arbejdsgange.

“Det var meget spændende for mig at komme på apotek igen og se, hvordan man arbejder her. Der er mange ting, der er anderledes, der er ligesom forskellige traditioner. F.eks. får man på et salgsapotek i Rusland løn i forhold til, hvor meget man sælger. Sådan er det jo ikke her, og det skal man sikkert vænne sig til.

Jeg tror også, at der er flere muligheder for at udvikle sig i sit job og lære nye ting. I Rusland havde jeg flere afgrænsede opgaver. Jeg skulle også gøre rent på apoteket. Det har man jo folk ansat til her. – Men det vigtigste var at opleve, at alle mennesker var flinke og gerne ville hjælpe. Og jeg opdagede, at jeg kunne huske mange ting, og jeg begyndte at tænke, at jeg måske alligevel godt ville kunne klare at arbejde på et dansk apotek.”

Tatiana måtte dog erkende, at det sprogligt var temmelig svært, fordi der er et stort fagsprog, der skal beherskes. Men efter begge praktikker fik hun gode tilbagemeldinger, og Tatiana fik afklaret, at det var privatapoteket med ekspedition og kundekontakt, som hun brændte mest for.

Tatiana har fået sin russiske uddannelse vurderet gennem Carius, og efter deres vurdering er hendes uddannelse helt tilsvarende en dansk farmakonomuddannelse, men på grund af sproget kræves 6 måneders praktik og en efterfølgende prøve for at kunne få en ordinær ansættelse.

På Axeltorvs Apotek sagde man til Tatianas store glæde ja til en egentlig praktikaftale, og hun begyndte der den 1. april i en elevløbnet fuldtidspraktik suppleret med danskundervisning om aftenen. Tatiana kan således få opfyldt praktikkravet, men apoteket ser også fordele i ordningen:

“På de danske apoteker mangler vi arbejdskraft, så vi ser en

mulighed for at få nogle uudnyttede ressourcer implementeret i sektoren. Og her er Tatiana et godt eksempel med sin baggrund som farmakonom i Rusland”, siger apoteker Anne Birgitte Rasmussen.

”For såvel apoteket som vores kunder er det af stor betydning at lære andre folkeslag at kende. Og Tatiana skal lære det danske sprog særdeles godt, så hun via sin 6 måneders praktiktid også kan blive fortrolig med lovgivningen inden for apoteksområdet og lære alle præparaterne at kende, så hun kan rådgive og informere om dem på dansk”, forsætter Anne Birgitte Rasmussen.

Efter et par uger i praktik blev det imidlertid klart, at der var nogle sproglige områder, der trængte til intensiv træning, for at Tatiana kunne klare det, der skal til i forbindelse med ekspedition og kundekontakt.

Det drejer sig om udtalen af beløb, CPR-numre, danske navne og adresser. Temmelig banale områder, hvis man er født i landet, men for en person med udenlandsk baggrund er det som oftest nødvendigt med en særlig indsats for at beherske disse områder tilfredsstillende.

Tatiana har derfor fået sit undervisningsforløb på Sprogcentret tilpasset til de krav, der stilles fra praktikstedet, og får nu intensiv individuel undervisning i de sproglige områder, hvor hun behøver særlig sikkerhed og præcision.

Hallo Dänemark, hallo Vejle

Mit navn er Andreas Klünderer, er 37 år og går faktisk i skole igen. Hvordan det kom til, at jeg landede på Sprogcenter Vejle, er en lang historie. - Men lad mig gøre det kort. Jeg er udlært lastbilmekaniker og arbejder nu i et specialværksted for køleanlæg til lastbiler og anhængere her i Vejle.

Jeg kommer fra Berlin, og en gang om ugen kører jeg og mine tyske kolleger frem og tilbage. Vi deles altså ikke blot om arbejdspladsen, men også om bilen og endog boligen, der ligger i Fredericia, en smuk lille by ved Lillebælt. Ganske vist er der ikke meget at se der, men så bliver der desto mere tid til at arbejde.

Hvorfor jeg tjener til mit brød så langt hjemmefra, har mange grunde. Dels er der den finansielle side og dels også den erhvervs-mæssige videreudvikling og trangen til at opleve noget nyt. Men det er bare en skam, at familien er så langt borte.

Nu har jeg været her i seks måneder og har allerede vænnet mig til vejret. Men desværre går det for tiden ikke så hurtigt for mig med det danske, og det kan godt ligge i, at vi i firmaet mest taler tysk, eller at jeg som følge af arbejdet af og til må pjække fra sprogskolen. – Aber ich bleib am Ball.

Hilsen Andreas

FAKTA

Sprogpraktik - kort fortalt

Sprogpraktikken er et tilbud til de kursister på Sprogcentret, som allerede taler et forståeligt dansk, og som har lyst til at prøve sig selv af sprogligt i anden sammenhæng uden for skolen. Praktikken må naturligvis gerne være så fagligt relevant som overhovedet muligt i forhold til den uddannelse og arbejds erfaring, som kursisten har med sig fra hjemlandet. Det betyder, at sprogpraktikken i praksis kan være et skridt på vejen til fast arbejde indenfor et område, man er interesseret i, og som man har en uddannelse indenfor og måske erfaring med fra sit hjemland.

Sprogpraktikken kan også være en mulighed for at prøve noget nyt, hvis man føler, at det er relevant eller nødvendigt at skifte retning. Nogle uddannelser er jo sværere at overføre til dansk end andre, og det betyder, at mange må prøve at finde en ny vej i Danmark. Hvor en apoteksassistent fra Rusland har gode muligheder for at overføre og bruge sin

uddannelse jf. artiklen ovenfor, så er det langt sværere for en jurist fra Polen eller en journalist fra Letland at overføre uddannelsen til Danmark. Her skal tænkes mere kreativt, og sprogpraktikken kan være med til at afklare nye muligheder og skabe kontakter og netværk.

Tilbuddet om sprogpraktik startede som et 1-årigt projekt i 2007 med projektmidler fra Integrationsministeriet. Siden da har knap hundrede kursister fået og modtaget tilbuddet om sprogpraktik som et supplement til deres danskuddannelse på Sprogcentret.

På baggrund af resultaterne og de mange positive tilbagemeldinger, har man fra Sprogcentrets side valgt at fortsætte tilbuddet om sprogpraktik efter projektperiodens udløb som en del af jobguidens arbejdsområde.

...i dialog

Dansk blandt verdens sprog

Af: Anne-Marie Hatami-Rezania,
lærer i dansk som andetsprog

Dansk er højt på listen over de mest talte sprog i verden. Det tilhører den indoeuropæiske sprogfamilie og er dermed i familie med så eksotiske sprog som indisk og persisk, men ikke med finsk og grønlandsk.

Som danskere opfatter vi ofte vores sprog som et relativt lille sprog, men ser vi det i global sammenhæng, er dansk slet ikke så lille et sprog endda. Dansk er faktisk et af de mest talte sprog i verden. På førstepladsen ligger kinesisk (mandarin), der tales af 873 mio., dernæst følger spansk med 322 mio., og først på 3. pladsen kommer engelsk, der tales af 309 mio. Dansk tales af knap fem en halv mio. mennesker og er dermed nr.103. (Kilde: Ethnologue, se web-adresse nedenfor). Det er meget svært at opgøre hvor mange sprog der er i verden, for hvordan skal man definere begrebet sprog? Et sprog er et sprog, når det tales af en gruppe mennesker, der indbyrdes forstår hinanden. Men hvad så med dialekter og nabo-sprog? Nogle vil hævde, at dansk, norsk og svensk faktisk er ét sprog, fordi vi forstår hinanden, mens der i andre sprog er dialekter, som ikke er indbyrdes forståelige. Derfor skal optællinger som den over de mest talte sprog i verden kun ses som et fingerpeg. Der er mange forskellige måder at gøre det op på. Alt efter hvordan man klassificerer et selvstændigt sprog, er der et sted mellem 5000 og 7000 talte sprog i verden. Ethnologue oplister 7299 sprog, men nogle af dem tales kun af ganske få personer. Engelsk er officielt sprog i 54 lande, og er dermed det mest udbredte officielle sprog.

Hvem taler dansk?

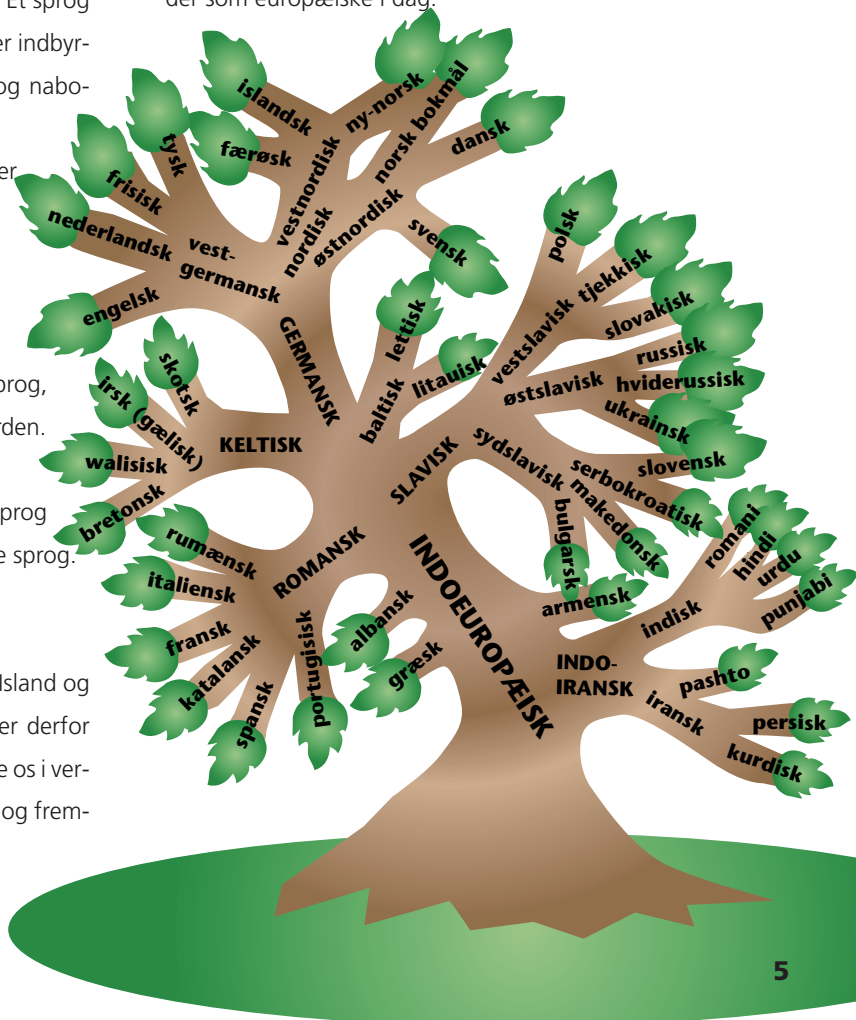
Dansk tales stort set kun i Danmark, lidt i Grønland, Island og Slesvig-Holsten, samt blandt danske emigranter. Vi er derfor vant til at skulle lære fremmedsprog for at kunne klare os i verden. Vores erfaring med at lære andre sprog er først og frem-

mest knyttet til engelsk, men også til tysk, fransk og spansk. Det volder os ikke de store problemer, men vi tænker måske heller ikke på, at disse sprog er nært beslægtede med dansk og således relativt nemme at lære. De er alle såkaldt indoeuropæiske sprog, de har samme alfabet, mange fælles lyde og de samme grammatiske principper. Derfor kan vi også somme tider have svært ved at forstå, at det kan være så svært for andre at lære dansk.

Den indoeuropæiske sprogfamilie

Indoeuropæisk er en sprogfamilie, hvis sprog tales i det meste af Europa og Amerika, samt Iran, Pakistan, nordligste 2/3 af Indien, Bangladesh, Sri Lanka (singalesisk, ikke tamil), Nepal m.v. De indoeuropæiske sprog tales således af omkring 3 milliarder mennesker, svarende til ca. halvdelen af Jordens befolkning.

Sprogforskere er ikke enige om, hvor det indoeuropæiske grundprog helt præcis stammer fra, men der synes at være enighed om, at det er opstået i områder lige nord for Sortehavet og/eller det Kaspiske Hav for ca. 6000 år siden. Herfra har det bredt sig sydøstover og udviklet sig til indiske og iraniske sprog, og mod vest og nord til de fleste af de sprog, vi kender som europæiske i dag.

Det indoeuropæiske sprogtræ i en forenklet udgave. Dansk ses øverst i den nordiske gren.

Dansk hører til den germanske gren, der omfatter dansk, tysk, engelsk, hollandsk og alle de nordiske sprog. De nordiske sprog er opdelt i en vestnordisk og en østnordisk gren, hvor dansk tilhører den østnordiske sammen med svensk og norsk bokmål. De vestnordiske sprog er islandsk og færøsk samt nynorsk, som er baseret på oprindelige norske dialekter.

Andre sprogfamilier

Finsk hører til en helt anden sprogfamilie, nemlig den uraliske, som omfatter finsk, estisk, ungarsk og samiske sprog. Grønlandsk, som også er et sprog, der tales i Norden, tilhører den eskimoiske sprogfamilie.

Ethnologue beskriver over hundrede sprogfamilier, hvoraf den indoeuropæiske er langt den største. Den næststørste er den Sino-tibetanske, som kinesisk tilhører, og som tales af ca. 1,2 milliarder mennesker. Derefter følger Niger-Congo, hvis sprog tales af ca. 400 millioner i Afrika, og på fjerdepladsen finder vi de Afro-asiatiske sprog, som arabisk tilhører, og som tales af ca. 250 millioner.

Syntetiske og analytiske sprog

Der kan være meget store forskelle på sprog i verden. En af de mest tydelige er forskellen på såkaldte syntetiske og analytiske sprog. Syntetiske sprog kan rumme en hel sætning i én enkelt ordsammensætning med temaet først og alt det, der vedrører temaet hængt bagefter (fx grønlandsk). I analytiske sprog er ordene små enkelte enheder, som ikke kan bøjes, og sætninger kan derfor have forskellig betydning alt efter sammenhængen (fx vietnamesisk). Dansk ligger et sted midt imellem, vi har fx pronomener (stedord), adverbier (biord) og præpositioner (forholdsord) for sig selv, men bøjer verber (udsagnsord) i tid og substantiver (navneord) i tal og bestemt-hed.

Forskellige alfabeter

Dansk skrives med det latinske alfabet ligesom over halvdelen af verdens skriftsprog. Men der er som bekendt mange forskellige alfabeter i verden, og de er ligesom sprogene i familie med hinanden, selv om de ofte ikke følger de sproglige familierelationer.

De første skriftsprog blev til i Mellemøsten. Det startede med hieroglyfferne, som fønikerne videreudviklede til den fønikiske skrift. Gennem fønikernes handelsforbindelser og mellemøstens byer bredte og udviklede skriftsproget sig til så forskellige alfabeter som det græske, det hebraiske, det indiske, og det thailandske. Runerne var en kantet udgave af græsk.

Græsk udviklede sig i to retninger, en østlig og en vestlig. Det østgræske alfabet fulgte med missionærer til Rusland, og blev til det kyrilliske alfabet, som bl.a. russisk skrives med. Den vestgræske skrift kom til Italien og udviklede sig til det latinske alfabet, som missionærer siden bragte med sig til Nord-europa. Alle de alfabeter, som stammer fra den fønikiske skrift, kaldes de semitisk/romerske alfabeter.

Et andet vigtigt skriftsprog er det kinesiske alfabet, som blev skabt i Kina med en blanding af billed- og betydnings-tegn. Dette alfabet bruges i dag af bl.a. kinesere og japanere, selv om de to sprog i øvrigt ikke er familie med hinanden.

Er det danske sprog i fare for at dø ud?

Sprogforskere mener, at ca. halvdelen af verdens sprog vil være forsvundet om hundrede år. Dansk hører som sagt til blandt verdens store sprog, og står ikke umiddelbart i fare for at uddø. Dansk står også stærkt, fordi det er nationalitets-sprog, og som sådan er velbeskrevet og har prestige. Desuden skrives og udgives der rigtig meget på dansk, hvilket er med til at befæste sprogets stilling. Mange er bekymrede for, hvordan det skal gå med dansk, når det påvirkes så meget af engelsk, som det gør i dag. En del eksportvirksomheder har engelsk som arbejdsprog, ligesom en række uddannelser nu kan tages på engelsk. Engelske låneord myldrer ind i dansk, ikke mindst fra den globale edb-kommunikation.

Men foreløbig er der altså ikke udsigt til at dansk forsvinder. De nye engelske gloser fordanskes i bøjning og udtale, tænk bare på ord som "printer", som vi udtaler med æ i stedet for i, og d i stedet for t, helt i tråd med danske udtaleregler. Eller verbet "to mail", som i dansk har fået begrænset betydning (at sende e-mail) og bøjes på dansk: at maile, mailer, mailede, har mailet. Måske skulle vi bare glæde os over den engelske indflydelse. Jo tættere sprogene kommer på hinanden, jo lettere er de at lære. Og engelsk er blevet verdens nye lingua franca, dvs. hjælpesprog for folk, der har forskellige modersmål, så det er rart at kunne. Men dansk vil fortsat være en forudsætning for at klare sig og leve i det danske samfund, så der er ingen vej udenom. Det skal læres, og det er ikke så ligetil. Især ikke, hvis man kommer med en helt anden sproglig baggrund.

Men selv for folk med nærtbeslægtet modersmål kan det være svært at lære dansk. I næste nr. af **...i dialog** kommer vi nærmere ind på, hvorfor det er så svært.

Man kan læse mere på www.ethnologue.com, www.sproget.dk, www.norden.org/nordenssprak, www.olestig.dk, www.hjem.get2net.dk/sprogbog.

London calling

Hyde Park.

Af: Lisbeth B. Pascale, Mike Merrington og Lars Thomsen

Lisbeth, Mike og Lars fra Sprogcenter Vejles team 2 var i uge 42, 2007 på en spændende studietur i London. Turen blev arrangeret i samarbejde med Learning Skills Council, en statslig organisation, der har ansvar for at koordinere kommunernes integrationstilbud.

Vores mål var primært at afdække, hvilke tilbud man har i Storbritannien vedrørende engelsk som andetsprog, samt få et førstehåndsindtryk af, hvordan tilbudene fungerer i hovedstaden.

I den sammenhæng opsøgte vi forskellige skoler og kurser og talte med kursister, lærere og ledere.

Statens styrelsesorgan, Learning Skills Council, har alene et budget på 160 milliarder kroner, der bruges til forskellige undervisningstilbud inden for engelsk som andetsprog.

Når man kommer som lærer fra det danske system, bliver man overrasket over, at staten i høj grad overlader administration og formidling af engelsk som andetsprogsundervisning til den private sektor samt til velgørhedsorganisationer.

Mike, Lisbeth og Lars.

Ainsworth - boligområdet.

Ligeledes er der ret lempelige krav til lærerkvalifikationer, især på de lavere trin.

Som i Danmark har sprogundervisningen i UK også et bredere arbejdsmarkedsrettet formål. Da London rummer 3-4 millioner udlændinge med forskellige baggrunde, er undervisningstilbudene naturligvis også meget forskelligartede: mens nogle har til formål at opkvalificere den store bølge af øst-arbejdere med noget engelsk i bagagen, er andre rettet mod indvandrere, som er gledet ud af arbejdsmarkedet, og atter andre mod ghetto-kvinder, som aldrig har været i arbejde og har meget begrænset kontakt med det omgivende samfund.

Til de sidstnævnte grupper har man skabt et særligt tilbud, de såkaldte Outreach-programmer. Disse programmer er placeret lokalt ude hos "brugerne", i de almene byggerier. Her er der tilbud om basal undervisning i engelsk, IT og krop og sundhed, samt social rådgivning og erhvervsvejledning. Alt samlet under en hat for at "lokke" kursister til, der ellers ikke ville opsøge et sådant undervisningstilbud.

Generelt har disse projekter været en stor succes, men måden de er finansieret på, giver problemer med at skabe kontinuitet. De er startet op som pilotprojekter for offentlige midler,

Her kan man melde sig til undervisning i engelsk.

Kursister fra boligområdet modtager engelskundervisning.

men hvis de skal fortsætte må der findes selvfinansiering via lokale sponsorer o.l.

Typisk må mange projekter lukke, selv om der er stort behov for dem, og der kan gå lang tid, før nye skyder op.

Denne undervisning er præget af idealisme og pionerånd (også inspireret af de kirkelige og andre velgørende organisationer, der understøtter projekterne). Med vekslende grad af professionalisme, men altid præget af empati og varme.

Outreach-projekterne er rettet mod folk uden for arbejdsmarkedet, og deltagelse er gratis.

I modsætning hertil er mainstream-undervisningen på de store sprogcentre baseret på selvforsørgende, og omfattet af brugerbetaling (600 kr. pr. modul).

Folk møder typisk op med engelskkundskaber, men har nogle specifikke behov, fx opnåelse af læse- og skrivefærdigheder. Undervisningen er modul- og færdighedsopdelt med en stor grad af programmering.

Alle moduler lægger sig op ad centralt udfærdigede læreplaner og modulkrav. Guleroden for mange kursister er de afsluttende prøver, som kan give adgang til bedre jobs og statsborgerskab.

Der er stor konkurrence på området, så en del af skolernes (og lærernes) energi bliver brugt til promovring ude i byområderne.

Undervisningen her virker måske mere professionel, om end også mere teknokratisk og stresset (for lærerne) end den undervisning, der praktiseres i Outreachprojekterne. Men begge typer tilbud må absolut siges at være i overensstemmelse med kursisternes reelle behov.

Afslutningsvis kan vi slå fast, at det har været meget givende og inspirerende at opleve andetsprogsundervisning under fremmede himmelstrøg. Mødet peger både bagud (den tradi-

Boligselskabet har sørget for indretning af undervisningslokaler i det tidligere vaskeri.

tionelle integrationsbaserede flygtningeundervisning) og fremad (undervisningen af det nye østeuropæiske segment). På Sprogcenter Vejle har vi både mange polakker og tyskere samt en kraftig stigning i aftenundervisningen. For en dansk synsvinkel giver det måske et fingerpeg om den udvikling, der er på vej i dansk som andetsprog, og en ide om, hvilke undervisningsmetoder der ville være velegnede til at møde de nye udfordringer.

FAKTA

Ved prøverne i dansk maj/juni 2008 er der ved Sprogcenter Vejle tilmeldt

1 til Prøve i dansk 1
25 til Prøve i dansk 2
59 til Prøve i dansk 3

Til Indfødsretsprøven er tilmeldt 111 personer

Kommende prøver:

Indfødsretsprøven d. 10. december,
tilmeldingsfrist d. 5. november

Prøve i dansk 1 d. 20. november,
tilmeldingsfrist d. 8. september

Prøve i dansk 2 d. 19. november,
tilmeldingsfrist d. 8. september

Prøve i dansk 3 d. 18. november,
tilmeldingsfrist d. 8. september

**Studieprøven d. 17. november + 28. november
(eftermiddag),**
tilmeldingsfrist d. 8. september

...i dialog

Aktiviteter i erhvervs- og udviklingsafdelingen på Sprogcenter Vejle 1. halvår 2008

På **Vejle Handelsskole** kører 3 hold for i alt 35 kursister. Deltagerne er udenlandske studerende, der læser til logistikøkonomer.

Herudover gennemføres et særligt tilrettelagt forløb for en gruppe på 5 deltagere. På dette kursus er der særligt fokus på skriftlig dansk. Alle forløb foregår på Vejle Handelsskole.

På **LEGO** tilbydes 24 udenlandske medarbejdere danskundervisning mandag og torsdag eftermiddag. De fleste modtager 3 lektioners undervisning om torsdagen.

På virksomheden kører der desuden et særligt tilrettelagt forløb for 3 medarbejdere, som modtager 5 lektioner om ugen.

En stor gruppe såkaldte **grænsegængere** modtager danskundervisning på sprogcentret 1 aften om ugen. Der er typisk tale om tyskere og polakker, der er ansat hos danske virksomheder på midlertidige kontrakter. Grænsegængerne eller deres arbejdsgivere betaler selv for undervisningen, og et kursus på 10 -12 uger koster 1.200 – 1.500 kr. Grænsegængerne tæller aktuelt over 100 personer.

Som noget nyt tilbyder sprogcentret **Polsk for arbejdsgivere** (og andre interesserede). En eftermiddag om ugen møder 8 danskere op på sprogcentret til dette begynderkursus med fokus på mundtlig kommunikation.

Jydsk Miljø Rengøring er et Tørring-firma med et stigende antal kunder i Vejle. Sprogcentret har tilrettelagt et kursus specielt for 6 af virksomhedens udenlandske medarbejdere, som bor eller arbejder i Vejle. Hver tirsdag eftermiddag over en periode på 12 uger har medarbejderne deltaget i danskundervisning i Klostergade.

På skolebænken efter en lang arbejdsdag. Tyske og polske grænsegængere lærer dansk på sprogcentret om aftenen.

Som en stribe andre sygehuse har **Vejle Sygehus** haft succes med at rekruttere og ansætte sygeplejersker fra Tyskland. Aktuelt har Sprogcenter Vejle en lærer fast tilknyttet sygehuset, hvor de nye medarbejdere undervises i dansk på små hold. Det har også været muligt at gennemføre helt individuelle forløb, når dette har været mest hensigtsmæssigt.

En større gruppe udenlandske kvinder deltager i projektet "Kom Thit" på **TUC Job**, hvor der også indgår danskundervisning. Danskundervisningen er kort beskrevet et **grundkursus i arbejdsmarkedsdansk**.

Vejle Kommunale Ungdomsskole holder til på **DOMUS**, hvor unge udlændinge mellem 15 og 21 år modtager almen opkvalificerende undervisning med mulighed for at tage folkeskolens afgangsprøve i en række forskellige fag. 18 lektioner om ugen leverer sprogcentret en underviser, hvis særlige ekspertise i dansk som andetsprog støtter op om den øvrige undervisning.

Sprogcentret leverer danskundervisningen på **AMU-Syds uddannelsesforløb i rengøringservice** særligt tilrettelagt for udlændinge. Forløbet, der netop er gennemført for 5. gang, er rettet mod job, og af de ca. 70 personer, der indtil nu har været igennem uddannelsen, er langt over 90 % kommet i beskæftigelse.

I september starter et nyt forløb i rengøringservice. Der planlægges desuden et uddannelsesforløb inden for **gaffeltruck**.

Læserne spør

Min mand og jeg er kommet hjem til Danmark efter 15 års ophold i udlandet. Jeg er kontoruddannet, men har altid interesseret mig for sprog, og jeg taler nu flydende swahili. Kan jeg blive ansat som sprog lærer på Sprogcentret?

Nej, desværre ikke.

For at kunne blive ansat som sprog lærer er det ikke nok at kunne sprog; man skal vide noget om sprog, sprog tilegnelse og sprog beherskelse. Derfor er der strenge krav til at blive underviser i dansk som andetsprog, som det hedder officielt. Man skal have en lærereksamen med sprog som liniefag eller en universitetsuddannelse med sprog på mindst bachelorniveau. Derudover skal man tage uddannelsen som underviser i dansk som andetsprog for voksne udlændinge, der er et etårigt fuldtidsstudium.

Vi har i familien lige fået en 19-årig au pair fra Filippinerne, og hun taler ikke dansk. Hvordan kan hun få danskundervisning, og hvad koster det?

Jeres au pair har ret til gratis danskundervisning. I skal henvende jer på kommunens jobcenter, som vil udfærdige en henvisning til det sprogcenter, som I ønsker at benytte. Så snart sprogcentret modtager henvisningen, der gælder som et betalingstilsagn, vil jeres au pair blive indkaldt til en visitationssamtale, og hun vil kunne starte med danskundervisningen med det samme - om dagen eller om aftenen. Det kan I aftale med sprogcentrets visitator. Så henvend jer hurtigt til jeres jobcenter.

Har du spørgsmål om danskundervisning, så send en mail til sprogcentret@vejle.dk, og vi vil bringe svaret i næste nr. af ... i dialog.

Indfødsretsprøven Tipskupon

Udlændinge, der ønsker statsborgerskab, skal bestå en sprogrprøve og den såkaldte indfødsretsprøve, hvor der skal svares på 40 spørgsmål inden for en række emner omkring dansk kultur, historie, styreform, økonomi, geografi, traditioner osv.

Her finder du et lille udsnit af de spørgsmål, som Indfødsretsprøven kan byde på. Prøv om du kender svaret på nogle af de spørgsmål, der stilles ved prøven. Sæt ring om det svar, du mener, er rigtigt. Læs mere om indfødsretsprøven og se alle 200 spørgsmål og svar på internettet. www.nyidanmark.dk

	1	X	2
1. Hvad kaldes fællesskabet, der består af Danmark, Grønland og Færøerne?	Landsfællesskabet	Nationalfællesskabet	Rigsfællesskabet
2. Hvad er myndighedsalderen i Danmark?	16 år	18 år	20 år
3. Hvem har forældremyndigheden over to gifte personers fælles børn?	Moderen	Faderen	Begge
4. Hvad hedder den øverste domstol i Danmark?	Højesteret	Landsretten	Den Øverste Domstol
5. Hvilken forfatter skrev i 1700-tallet en række komedier, hvoraf nogle stadig bliver opført?	Søren Kirkegaard	Ludvig Holberg	Georg Brandes
6. Hvilket sprog har især påvirket udviklingen af det danske sprog?	Tysk	Fransk	Nederlandsk
7. Hvornår vandt det danske kvindelandshold VM i håndbold?	1972	1985	1997
8. Hvad hedder den største færøske by?	Thorshavn	Klaksvik	Vestmanna
9. Hvad var navnet på den biskop, som regnes for Københavns grundlægger?	Ansgar	Absalon	Amlø
10. Hvilket land bombarderede i 1807 København og tog bagefter den danske flåde?	Frankrig	England	Sverige
11. Hvornår blev Danmarks Radios monopol brudt?	1950'erne	1960'erne	1980'erne
12. Hvornår er grundloven senest blevet ændret?	1849	1901	1953
13. Hvor mange medlemmer af Europa-Parlamentet blev valgt i Danmark ved valget i 2004?	3	14	47

Fra kloster til sprogcenter

Af Birger Sørensen

Sprogcenter Vejle i Klostergade ligger på et sted, der gennem århundreder har rummet aktiviteter, der alle har drejet sig om arbejdet med og for vore medmennesker. Netop undervisning har i lange perioder fundet sted her, dog under helt andre former og betingelser end i dag.

Her på midtbyens højeste punkt på den lille banke, der rummede middelalderens Vejle, opførte tiggermunkeordenen, Dominikanerne, deres kloster med 13 – 14 fastboende munke og deres prior og subprior. De kaldtes i øvrigt Sortebrødre som følge af deres sorte dragter. Udover at prædike Guds ord gav de rum for fattige og syge, ligesom de underviste interesserede i latin. Det var imidlertid ikke latinen, men derimod det danske sprog, de blev kendt for. Såvel på gaden som i deres klosterkirke prædikede de på dansk og kom derved i dialog med omverdenen på en helt anden umiddelbar måde end via det latinske, der ellers dengang var kutymen i andre kirker. Allerede inden Reformationen i 1536 havde "brødrene forlø-

bet klosteret", som det hedder i de gamle kilder, altså forladt stedet som følge af de modvinde, der i samfundet blæste mod klostervæsenet, som beskyldtes for ikke at være til gavn for landet. En af munkene, Niels Bredal, var dog så heldig efter Reformationen at blive udnævnt til rektor for den nyetablerede latinske skole på Kirketorvet. – Østfløjen, der indeholdt brødrenes forsamlingsal, nemlig kapitelsalen, samt kirketårnet bevarede som Vejles rådhus frem til 1780, hvor et nyt rådhus opførtes.

Men nu er vi faktisk fremme ved den tid i slutningen af 1700-tallet, hvor der blev etableret en skole heroppe bag rådhuset. Som et nærmest grotesk kuriosum kan nævnes, at byens styre inviterede kong Frederik den 6. herover for at overvære en ny form for undervisning, den såkaldte "indbyrdes undervisning", der med datidens fine ord også hed den Bell-Lancaster'ske metode, der gik ud på at dygtige elever efter lærerens instruks underviste de øvrige i små grupper. Det lyder let for læreren, men han fik dog sit hyr med at styre det hele, da han skulle sørge for med planlagte intervaller at blæse i en fløjte,

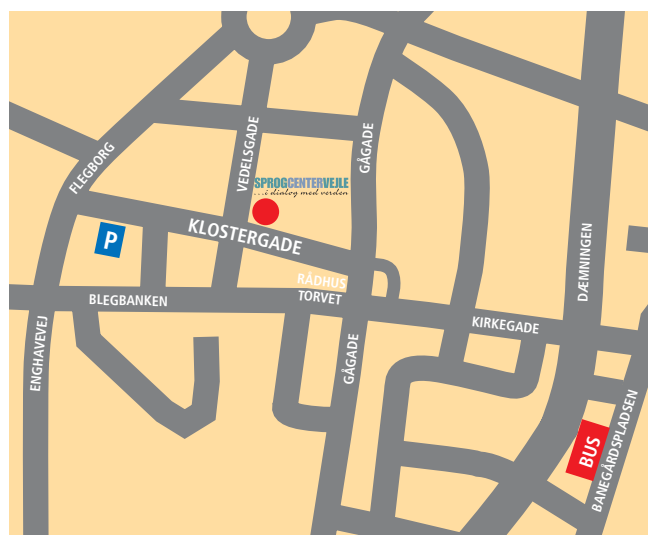
når eleverne skulle rokere mellem de enkelte læse-, skrive- og regne grupper, ligesom han via en indviklet og besværlig bogføring, konceptbog, skulle føre kontrol med hver elevs fremskridt.

Kongen blev uhyre begejstret over besøget på skolen i Vejle, og årsagen hertil var, at der netop i årene efter Statsbankerotten i 1813 skulle spares, hvor spares kunne. En enkelt lærer kunne således præstere at undervise op til 120 ad gangen, og netop her i Vejle gjorde man det altså godt. Men i slutningen af kongens regeringstid gik man fra metoden, da den ansås for at "kunne virke mekaniserende og vænne eleverne fra al selvstændig tænken og åndeligt selvarbejde."

I 1890 blev den nuværende skolebygning opført af Vejle Kom-

mune, og den fungerede som pigeskole frem til slutningen af 1950-erne, hvorefter der også blev optaget drenge. Skolen blev nedlagt i 1977 som følge af et stigende elevtal, forårsaget af omfattende saneringer i bymidten, hvor talrige boliger måtte vige for udviklingen. Nu rykkede voksenundervisningen ind, idet VUC i de følgende godt 20 år havde sine lokaler her, indtil Sprogcenter Vejle i 1998 kunne etablere sig på dette historiske sted.

Ringene var nu atter sluttet, for som de opofrende tiggermunke brugte det danske sprog til at bringe forståelse og medmenneskelighed ind i hverdagen, så står Sprogcenter Vejle også for at sætte dansk i centrum og at være i dialog med verden.

Fotos side 11 og 12:
Leif Kjær

SPROGCENTERVEJLE ...i dialog med verden

Klostergade 4 · 7100 Vejle
Tlf. 76 81 38 00 · sprogcenret@vejle.dk · www.sprogcenret-vejlekom.dk

SPROGETPÅARBEJDEDANSKICENTRUMKULTURISPIINTERNATIONALT MILJØDIALOG OG BEVÆGELSEVIDEN OG UDVIKLINGMÅLG OG RESULTATER